

Novi nosilci nekdanjih viž

AFS »France Marolt« je amaterska skupina, ki že 34. leto doma in po svetu uspešno prikazuje koreografsko prirejane ljudske plesne pesmi in šege. V začetku je šlo le za slovensko ljudsko izročilo, pozneje pa je skupina obogatila svoj program tudi s plesi drugih jugoslovanskih republik in pokrajin.

Pokojni etnomuzikolog France Marolt, katerega ime danes nosi Akademski folklorna skupina (AFS) iz Ljubljane, je bil med Slovenci prvi, ki je začel sistematično raziskovati naše ljudske plesne. V želji, da bi vsaj del ljudske plesne umetnosti ohranil znanecem in vzbudil pri slovenski javnosti zanimanje za njene vrednote, je pri Glasbenonarodopisnem inštitutu ustanovil strokovno folklorno skupino. Njen namen naj bi bil, da iz zbranega folklornega plesnega gradiva poustvarja igre za ples, in to v izvorni obliki ter očisti vse tujih primesi; s svojimi vzornimi nastopi naj bi znanstvena dogajanja o našem plesu širila na domačih tleh in v tujini ter tako dvigala ugled samoniklega gibno-zvočnega izraza slovenskega naroda. Stvarni začetek je bila skupina treh parov mladincev, ki je imela svoj prvi javni nastop leta 1945. Nato je število parov naglo naraščalo. Prav pridobitev študentske mladine pa je pomenila resnično rojstvo skupine, kakršno poznamo danes.

»Maroltovci« so z našimi plesi in pesmimi prepotovali skoraj vso Evropo, bili pa so tudi v Egiptu, Tunisu, ZDA in

Kanadi. Samo v lanskem letu so se javnosti predstavili kar 84-krat (od tega so imeli 62 nastopov, dve TV snemanji, pet animacijskih večerov, eno filmsko in tri radijska snemanja, štiri tiskovne konference in eno razstavo). Na daljše poti se je skupina v letu 1981 podala 3-krat. Prvič julija v Schoten v Belgiji. Tam so s svojim jugoslovanskim programom po mnenju strokovne komisije festivala, ki so jo sestavljali umetniški vodje sodelujočih držav in člani organizacijskega odbora festivala, zelo uspešno nastopili in si tako prislužili tudi častni zaključni nastop na festivalu.

Drugič so se odpravili v poljske Katowice in Sosnowiec na II. mednarodni študentski folklorni festival. AFS je bila zelo odobro ocenjena, saj je po nastopu vodila na listi tujih skupin tako v urednosti noš kot v izjemnih koreografijah. Značilno je bilo predvsem navdušenje nad slovenskim delom programa.

Tretje in obenem zelo pomembno gostovanje je bilo v oktobru. Turneja v Estonski SSR je potekala v okviru meddržavne kulturne izmenjave med SFRJ in SZ. Člane skupine je nato čakalo še sodelovanje na »Kulturnih dnevih SRS v SAP Vojvodini« v Novem Sadu. Od številnih nastopov doma ne gre prezreti uspeha letnega koncerta v Cankarjevem domu, ki je »terjal« ponovitev. Celovečerni nastop je bil organiziran v počastitev 90-letnice rojstva in 30-letnice smrti Franceta Marolta in tako je bil program v celoti slovenski. K temeljitejši predstavitvi Maroltovega umetniškega ustvarjanja so prispevali tudi člani Ljubljanskega okteta, ki so zapeli več njegovih priredb ljudskih pesmi.

Decembrska predstavitev jugoslovanskega programa je ob polni Srednji dvorani KD »Ivan Cankar« pomenila prav tako svojevrsten dogodek. Ob tej priložnosti se je od aktivnega delovanja poslovilo 8 članov, od katerih so v skupini nekateri plesali tudi več kot 15 let.

Številne nagrade, ki jih je v svojem dolgoletnem delovanju prejela AFS »France Marolt«, so le dokaz njene kvalitete. Med najpomembnejše sodijo:

– Red bratstva in enotnosti s srebrnim vencem od predsednika SFRJ Josipa Broza Tita

– Srebrna spominska plaketa od Univerze »Edvard Kardelj« v Ljubljani

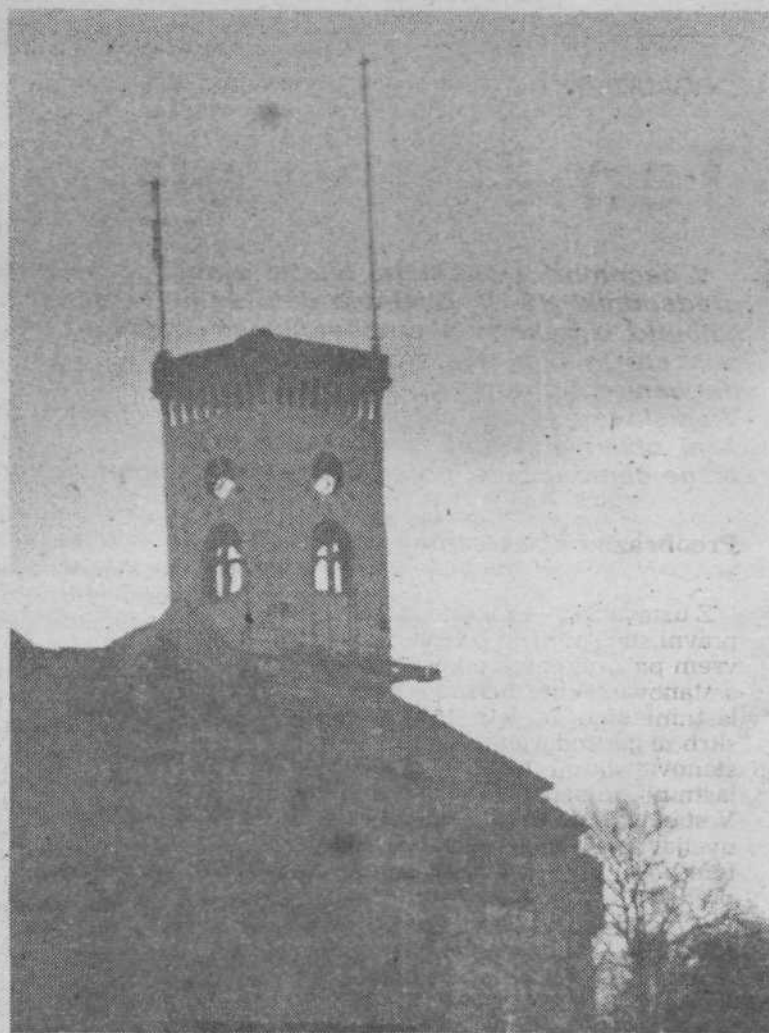
– Evropska nagrada za ljudsko umetnost od sklada FUS iz Hamburga

– Župančičeva nagrada kot edini amaterski skupini do sedaj.

Vse te nagrade so odraz trdega dela, odrekovanja in samopremagovanja, spoprijemanja z navidez nepremostljivimi težavami, prav tako pa so tudi spodbuda za nadaljnje uspešno delovanje. Tako so letos tudi »Maroltovci« prispevali svoje k praznovanju slovenskega kulturnega praznika v Ljubljani. Z delom svojega programa so se 8. februarja predstavili kar dvakrat: najprej v Domu španskih borcev in nato še v bežigraske Lesnini.

In tako kot ima vsakdo svoje načrte, jih ima tudi AFS. Sedaj se pripravljajo na poletne turneje (pot jih bo popeljala na Finsko, v Avstrijo in še kam), prav tako pa ne pozabljajo na svojo 35-letnico, ki bo naslednje leto. Za ta jubilej pripravljajo dve novi postavitvi slovenskih plesov, ki jih bodo vključili v svoj program. Tako skupina resnično čuva pred pozabo številne slovenske plesne pesmi in običaje, s čimer tudi sledi osnovni nalogi, ki si jo je pred mnogimi leti zadal njen ustanovitelj France Marolt.

MILICA GOJANOVIC

Današnja podoba stolpe na Ljubljanskem gradu je postala takšna, kakršna bo bržčas ostala dolgo vrsto let

OBNOVA LJUBLJANSKEGA GRADU

Za zdaj le stolp – drugo kasneje

Veliko časa je že minilo od takrat, ko so Ljubljanci prenehali pogledovati proti Ljubljanskemu gradu, kdaj bo le-ta obnovljen. Še več časa pa je minilo, odkar je bila sprejeta odločitev o obnovi Ljubljanskega gradu. Toda nedolgo tega se je na vrhu hriba zabelila obnovljena zunanost grajskega stolpa. Odstranitev odrov okoli stolpa je pokazala, da se tam zgoraj le nekaj dogaja. O tem, kaj se dogaja, smo se pogovarjali s predsednikom odbora za prenovu Ljubljanskega gradu pri izvršnem svetu skupščine mesta Ljubljana inž. Hugom Keržanom.

V letu 1978 so predstavniki skupščine mesta Ljubljana, SOB Bežigrad, Center, Moste-Polje, Šiška, Vič-Rudnik, samoupravne stanovanjske skupnosti ljubljanskih občin, IPK in TOZD Elektro Ljubljana mesto sklenili družbeni dogovor o prenovi Ljubljanskega gradu. Po tem dogovoru naj bi sanirali temelje in nosilne zidove, zamenjali ostreže in kritine, kompletno uredili poročno dvorano ter dokončali notranjo in zunanjo komunalno ureditev.

Za dela, ki so jih opravili do konca leta 1980, so praktično izčrpali po družbenem dogovoru zbrana sredstva. Odbor je ocenil, da bi lahko vse delo opravili v letih 1981, 1982 in 1983, pri čemer je računaj, da bodo podpisnice dogovora v omenjenih letih združevale letno po približno 50 milijonov dinarjev. V letu 1981 so obnovitelji izčrpali vsa sredstva, ki jih imajo na voljo oziroma bi jih morali dobiti iz proračuna skupščine mesta Ljubljana.

Upoštevaajoč varčevalne ukrepe odbora predvideva, da bo prenova Ljubljanskega gradu potekala počasneje, kot so jo prvotno načrtovali. Ze leto 1981 pa je pokazalo,

da je finančni dotok bistveno manjši. Zato so tudi za leto 1982 načrtovali manj sredstev in sicer približno 31 milijonov dinarjev. To obenem pomeni podaljšanje gradnje v leta 1983, 1984 in 1985.

S takim dotokom so zato za leto 1982 predvideli skromnejši program del. Dokončali naj bi razgledni stolp, nadaljevali gradbena dela v poročni dvorani, gradbena dela pri lapidariju in vhodnem mostu. Prekrili bodo grajsko kapelo, ki je neposredno priključena k razglednemu stolpu.

Trenutno najbolj hitijo z dokončanjem del na razglednem stolpu. Obljubljajo, da se bodo prvi obiskovalci lahko povzpeli na vrh že konec aprila, najpozneje v začetku maja; v stolpu potekajo še zadnja dela pri postavitvi litoželeznih stopnic.

Tako bodo Ljubljanci imeli vsaj nekaj od dosedaj nedostopnega Ljubljanskega gradu. Gotovo jih je že veliko, ki se ne spominjajo več, kakšna je videti Ljubljana, razgrnjena kot na dlani z grajskega stolpa, da ne govorimo o tistih najmlajših, ki na njegovem vrhu še nikoli niso bili.

MISO DAČIČ

Pročelje Cankarjevega doma ni več zakrito z gradbenimi odri; takšna je njegova podoba s severne strani

EX TEMPORE LJUBLJANA 82

»Splošno gibanje za kulturo«

V letu 1981 je na pobudo Društva likovnih samorastnikov Ljubljane Zveza kulturnih organizacij mesta Ljubljane organizirala »EX TEMPORE LJUBLJANA 81«. Zanimanje likovnikov je bilo zelo veliko, zato smo se odločili, naj postane ta oblika kulturne akcije tradicionalna za mesto Ljubljana

O lanskoletni »slikarski uspešnici« je bilo že kar precej napisanega, zato nekaj več o tem, kako bomo v letu 1982 organizirali ta, za Ljubljano dokaj pomemben dogodek. Namen, zapopaden v prizadevanjih, da se spremeni miselnost in odnos delovnih ljudi do kulture in da se ustvari več možnosti za kulturnoumetniško ustvarjalnost je prispevek pospeševanja razvoja samoupravljanja tudi v sami kulturi in ne na koncu vzgoji mladine. Zato naj akcija ne bi bila kampanjska, ampak naj bi postala »splošno ljudsko gibanje za kulturo in v kulturi«. Vse doseženo pa naj bi pozitivno razvijala in pomagala dosega-ti višjo stopnjo kakovosti.

Ugotovili smo, da so se stvari na področju kulture v zadnjih letih le spremenile. Zlasti v večjih delovnih organizacijah so prepričani, da je

za uspešno kulturno akcijo v njih potreben poklicni kulturni animator ali organizator in da je na koncu kultura potrebna tudi delegatom v interesnih skupnostih. Zato bo kulturna akcija tudi uspela in še bolj zasidrala kulturno dejavnost v delovnih organizacijah. S tem bo omogočila tudi delovnim ljudem tvorno izoblikovanje kulturnega življenja, saj je kulturniški amaterizem pomemben del celotne kulture.

Prav zato je naša naloga, da spodbudimo organiziranje takih oblik in vsebine kulturnoumetniškega delovanja, ki bo ustrezala izrazitim potrebam sodobnega človeka in bo prilagojena sodobnim tokovom razvoja.

Na prvem sestanku Odbora za pripravo »EX TEMPORE LJUBLJANA 82«, ki je zasedal 9. februarja letos, smo se

dogovorili, da bi ta kulturna akcija potekala 21., 22. in 23. maja, sama razstava del pa bi bila na dan mladosti 25. maja v prostorih ljubljanskega Magistrata. V to akcijo naj bi se vključili vsi ljubitelji slikarstva od srednješolske mladine do šole za oblikovanje, pedagoške akademije in seveda tudi člani Društva likovnih samorastnikov Ljubljane. K sodelovanju pa bodo vabljeni tudi slikarji iz pobratenih mest Reke in Kardeljevega.

Za popestritev akcije smo se dogovorili, da naj bi v tem okviru izdali razglednice in značke, vsak udeleženeec na slikarski koloniji pa bi prejel priznanje.

Zirija, ki bo izbirala slike za razstavo, ne bo imela lahke naloge, saj je ob tako velikem številu slik različnih avtorjev težko izbrati dela, ki naj na sami razstavi delujejo usklajeno in kvalitetno. Sama razstava pa naj bi bila odraz razvoja in napredka kulturnoumetniškega likovnega udejstvovanja in vpliv na vsestranski razvoj človekove osebnosti.

MS